

Panis Evangelici Fragmenta Quadragesimalia Tripartita

Ex sanctissimo Dei Verbo copiosè & sedulo collecta, Sanctorum Patrum, variorumque Auctorum sententiis & conceptibus mirificè aucta; Et Omnibus Quidem Anni Dominicis; præcipuè tamen singulis Quadragesimæ Dominicis & Feriis per binas ad minus, sæpius denas aut septenas Conciones fidei Populo ...

Lingendes, Claude de
Coloniae Agrippinae, 1689

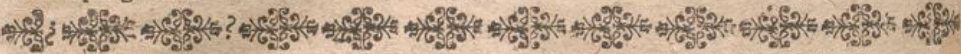
XCVI. II. Regiam dignitatem in Christo considerat, ut sua munera occultantem, & totam in amore, quamvis in speciem ejus gubernatio sit severissima

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56368](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56368)

quotus quisque est ita animo generosus, qui pati amet & desideret? Quod autem diximus id etiam non satis esse, sed in tribulationibus, & in adversis esse gloriandum, id ferè omnibus videtur incredibile, & paradoxum. Sed nimirum aliter palea, aliter aurum tractatur ab igne: in quò palea comburitur, cum in igne aurum purgetur, & rutilat. Hinc qualis sis,

agnosce. Et qui sunt aurum, discant gloriari in Cruce Domini nostri Iesu Christi. Venit tempus cum ipsa Crux mutetur in gloriam. Quamquam & ipsa gloria est & certantis, & triumphantis: certantis in hac vità, & triumphantis in alterà, ad quam nos perducat Dominus noster Iesus Christus. Amen.

DOMINICA PALMARVM CONCIO SECUNDA.

REGIA DIGNITAS IN CHRISTO CONSIDERATUR.
Quomodò ejus munera occultarit, & tota sit in amore.

Dicite filia Sion, Ecce Rex tuus venit tibi mansuetus.

Matth. 21.

DISSIMILIS est in speciem curus gloriæ Dei visus ab Ezechiele Prophetâ, à Christi Domini ingressu in Ierusalem: nimirum primus est gloriæ, alter humilitatis. Verum in utroque visuntur animalia, & in illis mira significatio: nec Christus minor est in ingressu humilitatis, quàm in ingressu gloriæ. Nam quia Dei Majestas nullius gloriæ accessione fit major, neque accrescit; ideirò oportuit ut cresceret humilitate, ut quondam dictum est à Panegyristâ, Imperatori, quòd crescere non posset nisi solâ dimissione fastigii. Vt hoc videamus in Christo ad profectum nostrum, ad eam recurramus quâ nemo melius novit quæ ad eum pertinent, utpotè quæ sit ejus Mater. AVE MARIA.

INTER cætera quæ in sacris Scripturis admirabilia sunt, unum est quòd multa loca videntur in speciem contraria, quæ tamen inter se maximè concordant, unde opus est intelligentiâ, secundum illud, *Qui legit, intelli-*

gat, & est industria interpretis ostendere convenientiam. Porro id præcipuè apparet in veteri & novo Testamento, de quibus dicit Christus, *Omni Scriba doctus in regno cælorum similis est Patri familias qui profert de thesauro suo nova, & vetera.* Quanta autem sit utriusque concordia passim docent Sancti Patres, unde variæ apud eos utriusque Testamenti comparationes, quibus eorum conformitas ostenditur. Sanctus Gregorius lib. 1. in Ezechiel. homil. 6. exponens cursum gloriæ Dei, atque inter cætera illud quod dicitur, unam fuisse similitudinem, unum aspectum, & unum opus quatuor rotarum, subdit:

Vna similitudo ipsarum est quatuor, quia quod prædicat Lex, hoc etiam Prophetæ, hoc exhibet Evangelium; quod exhibuit Evangelium, hoc prædicaverunt Apostoli per mundum: Vna ergo est similitudo ipsarum quatuor, quia divina eloquia etsi temporibus distincta, sunt tamen sensibus unica.

2. Pergit

2. Pergit in expositione Prophetæ. Et aspectus earum & opera quasi sit rota in medio rota. Rota intra rotam, est Testamentum novum intra Testamentum vetus, quia quod designavit Testamentum vetus, hoc Testamentum novum exhibuit, & quod illud occultè annunciat, hoc illud exhibitum, apertè clamat: Prophetia Testamenti novi, Testamentum vetus est, & expositio Testamenti veteris, Testamentum novum.

3. Ibidem docet idem exprimi per duo Cherubin sese mutuo respicientia. Quid est quod se mutuo respiciunt versis vultibus, in propitiatorium, nisi quod utraque Testamenta, ita sibi in Mediatorem Dei & hominum concordant, ut quod unum designat, hoc alterum exhibeat? Quid enim per Propitiatorium nisi ipse Redemptor humani generis designatur: de quo per Paulum dicitur; quem proposuit Deus propitiationem per fidem in sanguine ipsius. Quid verò per duo Cherubin, quæ plenitudo scientiæ dicuntur, nisi utraque Testamenta, significata sunt, &c. Duo ergo Cherubin in se mutuo respiciunt versis vultibus in Propitiatorium, quia utraque Testamenta in nullo à se discrepant, & quasi ad semetipsa vicissim facies tenent: quia quod unum promittit, hoc aliud exhibet, dum inter se positum Mediatorem Dei & hominum vident.

4. Idem Sanctus Gregorius lib. 19. in Iob exponens illa verba: Arcus meus in manu meâ instaurabitur, intelligit de prædicatione, secundum illud Isaia 7. Cum sagittis & arcu ingrediuntur illuc: Quid igitur hoc in loco arcus nomine nisi sacrum eloquium debet intelligi: In chorda enim Testamentum novum: In cornu verò Testamentum vetus accipitur; In arcu autem dum chorda trahitur, cornu curvatur; sic in hoc eodem sacro eloquio dum Testamentum novum legitur, duritia Testamenti veteris emollitur: ad eius namque spiritualia & blanda præcepta, illius literæ rigor inclinat, &c. Nec indecenter dicimus chor-

dam Testamento novo congruere, quod de Incarnatione Dominica certum est extitisse. Quasi ergo chorda trahitur, & cornua curvatur; quia dum in Testamento novo: Incarnatio Mediatoris agnoscitur, ad spiritale intelligentiam rigor Testamenti veteris inclinatur

5. Gregor. Nazian. docet vetus Testamentum esse primam picturæ delineationem, novum autem esse perfectionem operis, & vividorum colorum additionem. Nemo autem dicat picturam, cum tabulam absolvit, pricari delere, sed perficere. Nemo etiam dicat duplicem esse tabellam, sed unam quidem prius imperfectam, sed postea absolutam.

Atque inter cætera loca, occurrit 1. locus hodierni Evangelii, ubi describitur Regnum Christi Domini in mansuetudine. *Ecce Rex tuus venit tibi mansuetus sedens super asinam, & pullum filium subjugalis* Et 2. occurrit locus sumptus ex Psal. 2. ubi agitur de eodem Christi Regno, sed exprimitur sub summa duritia & rigore: *Reges eos in virga ferrea, & tanquam vas figuli confringes eos*; quod etiam sæpius repetitur in Apocalypsi. Porro quæ maior in specie videtur contrarietas, quàm ut Christi Regnum nunc dicatur futurum in mansuetudine; unde securitas imperatur: *Dicite filia Sion, Noli timere, Ecce Rex tuus venit tibi mansuetus*: nunc dicatur futurum asperissimum in virga ferrea, idque ad homines confringendos, tanquam vas fictile, & testaceum? nihilominus tamen mira intelligenti apparebit loci utriusque concordia, ad quam ostendendam triplicem affero propositionem.

1. est. Vtrumque locum intelligi de dignitate Regia Filij Dei, & de titulo Messia. Ut enim à loco Evangelii & prophetia Zachar. cap. 9. initium ducam; Non est dubium in hodierno triumphali ingressu contineri manifestationem illius dignitatis, & qualitatis augustæ; unde Rex à populo acclamatur, & salatur, eique fit solemnis apprecatio, *Hosanna Filio David*, quæ nempe subditi ab eo salutem deposcunt, tanquam

quam à vero Liberatore, & à Rege suo, hærederegni & sceptri Davidici. Manifestatur autem non regio apparatu, non magnificentia, sed potestate regia: hæc enim exteriora non sunt signa nisi terreni dominatus, nõ autem veri Messia, cuius insignia sunt virtutes; atq; illa quidem non illustres, & quæ magis oculos feriant, sed depressiores, ut mansuetudo & paupertas, unde in ipso triumpho, & summo apparatu, has qualitates conservat. Itaque non sedet in equo, sed asino; non est armis circumdatus, sed ramis; non milites, non centuriones circumstant, sed Apostoli, sed plebs, rustici, & pueri: ad hæc; signum habet infallibile, ipsum humilitatis apparatum, juxta Prophetæ vaticinium: *Eccè Rex tuus veniet &c. ipse pauper & ascendens super asinam*, &c. Zach. 9. quâ notâ convincuntur Iudæi erroris, quòd expectent nescio quem Messiam gloriosum, cum Propheta disertè notet, Christi regnum hæc notâ humilitatis, quæ nulli hæctenus convenit. Vnde sapientissimè Prosper in libro quem inscripsit, *In medio*. &c. cap. 12. probat hinc convincendum Antichristum, quòd non sit Christus: Quia in superbiâ veniet, cum omnis de Christo prophetia resonet, quod eius adventus erit in humilitate: Et in Isaïa legitur: *iudicium eius in humilitate sublatum est, generationem autem eius quis enarrabit?* Nam ducetur sicut ovis ad victimam, id est, ad passionem & mortem; uti Evangelistæ testantur eum ductum fuisse, & promiserant Prophetæ: & alia sexcenta, quæ ibidem fusè persequitur. Cum itaque hæc nota & alia quæ in Prophetis leguntur in Christo fuerint completæ, argumentum est infallibile illum esse verum Messiam: etenim prophetiarum eventus sub calumniam cadere non potest. Cæterum ut scias Regem non fieri populi favore, aut institutione, sed ex natura sua talem esse, propterea ei sic

acclamatur, *Hosanna Filio David*, ut cum audies filium esse Davidis, intelligas ex genere suo atque stirpe sua Regem esse: unde de eo Apocal. 19. *Et habet in vestimento, & in sinu suo scriptum, Rex Regum, & Dominus Dominarum*: seipsum autem agnoscit Scriptura locum generationis, & stirpem, ut scias Regem esse natura: Itaque nomen Regis, & Messia, seu Christi, non est ei uti cæteris Regibus appellativum; sed proprium nomen: quoniam in cæteris, regia dignitas adiungitur naturæ; sed in nostro Rege, ea naturalis est, & essentialis: & hac ratione locum illum Cantorum intelligo, *oleum effusum nomen tuum quasi diceret, nomen Christi, nomen Messia, seu uncti, nomen tuum est, quoniam unctio fit oleo effuso: ut enim leias aliter unctum fuisse, quàm alios Reges sic eum David alloquitur in Epithalamio, dilexisti iustitiam, & odisti iniquitatem: propterea unxit te Deus Deus tuus oleo lætitiæ pro consortibus tuis*, quod S. Paulus interpretatur de divinitate, & unione illa mirabili cum Verbo, per quam substantialiter unctus est divinitate, & singulari modo constitutus Rex à Patre, qua ratione nullus alius; unde dicitur plus unctus quàm cæteri, qui tantum divinitatis ipsius, & regis dignitatis participes sunt effecti: nam uti dicitur *omnes de plenitudine eius accepimus*, de quo dictum est, *In ipso inhabitat omnis plenitudo Divinitatis corporaliter*.

Iam alterum locum Psalmi secundi, agere de eadem Regia dignitate Sole clarius est: nam & mentio fit subditorum, & finium imperij: *postula à me, & dabo tibi gentes hereditatem tuam, & possessionem tuam terminos terre*: fit etiam mentio Sceptri, & modi quo gubernabit, *Reges eos in virga ferrea, & tanquam vas figuli confringes eos*: quod S. Ioannes ter repetit in Apocal. cap. 2. *Dabo illi potestatem super gentes, & reget eas in virga ferrea, & tanquam vas fig-*

Reget eas in virga ferrea, & tanquam vas figuli
 confringet eas: & cap. 12. Mulier peperit filium
 masculum, qui rectorus erat omnes gentes in virga
 ferrea & cap. 19. Et ipse reget gentes in virga ferrea.
 Virgam pro Sceptro accipi, nulli est dubium,
 præsertim cum vox, Reget, ipsum domina-
 tum significet. Quod autem hoc Sceptrum
 dicat non aureum, ut Assueti, sed ferreum, id
 fit ut significentur omnes qualitates, & virtu-
 tes necessariæ ad perfectum regimen, quæ
 omnes in Christo eminentissimè elucet, tes-
 te Davide Psal. 44. Virga directionis, aut ut ver-
 tit Paulus Hebr. 1. Virga aequitatis, virga regni
 tui: id est enim; Sceptrum tuum tuum, mi
 Saluator, virga est directionis, imperii & re-
 regiminis, quia in illo gestas insignia virtutum
 omnium, conditionumque optandarum in
 principe qui digne vult munere suo perfungi.

Nihil est dubij, quin finis Regiæ dignitatis
 & gubernationis sit bonum felicitasque sub-
 ditorum. Atquæ hæc est differentia inter dig-
 nitatem regiam & tyrannidem, quod tyrannis
 nihil nisi commoda suaspectat, nullâ ratione
 subditorum habitâ, contra verò Regia digni-
 tas coniunctè suum subditorumq; bonum at-
 tendit. Pariter certum est subditos nihil ampli-
 us à bono regimine Principis expetere pos-
 se quàm Aequitatem & Liberalitatem; Iusti-
 tiam & Beneficentiam, quæ duo sunt semper
 conjuncta in S. Scripturâ sub nominibus Mi-
 sericordiæ & Veritatis, vel Pacis & Iustitiæ,
 quas fatetur Propheta sibi occurrisse invicem
 in Filio Dei, Misericordia & veritas obviaverunt
 sibi, iustitia & pax osculata sunt. Sed quia nihil
 efficeretur, si Princeps solam haberet volun-
 tatem sine facultate scientiaq; benè merendi,
 oportet insuper Potestatem habeat animatâ
 magnitudine animi, & conformem voluntati
 suæ; habeatq; Sapientiam qua moderetur po-
 testatè, & voluntatem quæ inest ipsi erga sub-
 ditos. Ita ut ad perficiendum Principem in gu-
 bernationis munere, in eo consociandæ sint

quatuor virtutes, Sapientia, Potestas, Iusti-
 tia & Liberalitas. Et hæc quatuor sunt dotes
 quas Propheta Itaias agnovit in Messia cap.
 9. Parvulus natus est nobis, & Filius datus est nobis,
 & factus est principatus super humerum eius, & vo-
 cabitur nomen eius admirabilis, consiliarius, Deus
 fortis, Pater futuri sæculi, Princeps pacis, &c. super
 solium David, &c. sedebit, ut confirmet illud & cor-
 roboret in iudicio & iustitia, amodò & usque in sem-
 piternum. ò felix gubernatio Salvatoris nostri
 Iesu Christi, ubi is qui dominatur, ad ò emi-
 net sapientia ut eius consilia admirabilia sint!
 Quicquid agit, subditorum bona respicit, re-
 ctèque id demonstrat consiliarij munere de-
 fungens. At prodigiosa suat ipsius inventa in
 excogitandis rationibus tam aptis ad consilia
 sua destinatum ad finem provehenda, exhi-
 bendosque subditis suis suaves iustitiæ ac be-
 neficentiæ suæ fructus. Quæ autem maior
 quàm Dei Potestas? Deus fortis: vocabulum
 Dei apud Hebræos gigantem significat ad in-
 dicandum, omnes creaturaturâ vires à Dei ro-
 bore superari. Ipsius Liberalitas & Beneficen-
 tia exprimi nequeunt suavioribus verbis quàm
 si dicatur esse, Pater futuri sæculi id est Christi-
 ani: Princeps pacis, futurus tam magnificus in
 donis, ut Patris loco esset Christianis omni-
 bus bonisque eos cumularet; ad pacem, quæ
 totius felicitatis est cumulus, gubernationè
 omnem suam dirigens. Verum iustitia non
 poterat commendari melius quàm dicendo,
 super solium David sedebit ut confirmet illud & cor-
 roboret in iudicio, & iustitia amodò & usque in sem-
 piternum. Quatuor porò conditiones illas
 scitè representatas fuisse in Sceptro ferreo Fi-
 llii Dei, facile demonstrari potest, i. Vis & po-
 testas elucet mirificè in ferro, sicut docent S.
 Hieronymus & S. Gregorius, qui quidem in
 ferro agnoscunt vim Prædicationis Evangelij.
 S. Hieronymus in caput 4. Michææ, explicans
 cornu ferreum Ecclesiæ, ait illius esse Potesta-
 tē. Sed nihil est magis convinces quàm quod

apud Daniele dicitur cap. 2. Vbi potestas Romani Imperij ostenditur parte ferrea statuae; quomodo, inquit, ferrum comminuit & domat omnia, sic comminuet & conteret omnia haec. Idem dico de Beneficentia: nam inter omnia metalla nullum est utilius ferro, sine quo artes universae ferè inutiles forent, nihilque prodesse. His adde, nos ex eo intelligere Regem nostrum magnificum & amantem, non sibi fecisse Sceptum aureum ex subditorum suorum spolijs, uti plerumque Reges terrarum faciunt, at contra ut nos ditaret, seipsum pauperem effecisse. Licet de Iustitia & aequitate conticescerem, nemo est quin videat eam emineere singulariter in Sceptro ferreo, quod inflecti non potest, *Virga aequitatis, virga regni tui*. Nil nobis superest praeter Sapientiam, quae procul dubio elucet in operis artificio & formâ. Cum enim materia si sola spectatur, vilis sit, exiguusque pretii, sitque nihilominus Sceptum Regis Regum, oportet illud ab sapientia industriaque opificis, raroque artificio suo redditum esse admodum commendabile, ac dignum eius manu à quo gestatur, qui non est alius nisi Messias. II. Propositio. In duobus illis locis, ita suam occultavit rationem agendi, ut conditionem muneris sui dissimularit sub rerum planè contrariarum specie. Nam si Historiam Evangelicam spectemus, cum agatur de manifestatione ipsius Regis dignitatis, quid minus regium quam illud, *Eccce Rex tuus venit tibi mansuetus, sedens super asinam*, &c. Quam enim hoc alienum à Regum omnium consuetudine, & usu? Nam quid memorem triumphos multorum principum, quid aureos currus, quid equorum quadrigas, quid captivos, quid equos albos, quid Leones, quid Elephantos, quid Cervos, quid animalia peregrina, quid fatigatos hominum humeros, quid umbellas, quid leaticas, quid munera, quid congiaria, quid purpuram, quid aurum, quid ebur, quid gemmas? Vnus Salomon cum per urbem incederet, quanta pompa

paid faciebat? *Ferculum fecit sibi Rex Salomon de lignis Libani: columnas eius fecit argenteas, reclinatoriū aureū, ascensū purpureū; media s̄ baritate, hoc est rebus charissimis, & pretiosissimis confrauit, propter filias Ierusalem* Sed hodie his omnibus omissis, unius asinae, & pulli fit mentio. Verum dum Christus in speciem vilis est regiam suam dignitatem occultare, hac una re maximè ostendit. Nam ut omittam hunc omnem mundanum ornatum infirmitatis esse, non roboris, & solum conferre ad ignaros obstupesciendos, cum homines sapientes rebus illis non commoveantur: quid enim sunt tot satellites Regum, quam turba, tumultus, & impedimentum; quid ille externus apparatus, quam personata gloria, & theatralis majestas: hoc ideò fecit, ut se singulariter illam regem ostenderet, qui per tot saecula promissus fuisset. Enim verò si alio venisset apparatus, dubitari potuisset, an esset iste promissus, cum multi ante eum fuissent eadem pompa ingressi: sed cum eum habitum sumpsit hactenus à nullo unquam rege, omnibus rebus oculis usurpatum, eas sumpsit notas imperii sui, quas nemo potuit ignorare, nemo dissimulare, cum longè ante fuissent à Prophetis notatae: haec enim est Prophetia Zachariae, *Eccce Rex tuus venit tibi justus & Salvator: ipse pauper & ascendens super asinam*, &c.

Quòd si locum Psalmi attendimus: In illa virga ferrea quae dicitur Sceptum eius, Asserit significari modum ipsius gubernandi ipsi uni proprium, qui consistit in arcano consilio suorum pro fusus mirabilium, quae divino plane invento homines celat dissimulans egregium providentiae suae ordinem, occultando res tam eximias sub vilibus formis, resque involuendo in suo cuiusque contrario, ut eas mundanae sapientiae oculis subtrahat. Minimum pretio inter metalla ferrum est; voluit tamen in Sceptum virgulam ferream assumere, auream Regis Assueti contemnens quam vix

quamvis Sceptrum florentissimi omnium quæ
possint existerè, splendidissimique regni gere-
ret: sed dissimulare voluit regie dignitatis suæ
magnitudinem sub vili specie Sceptri pauperis
atque despecti. Nam ut ad singulãria descen-
dam: Quid maius redemptione Mundi,
profligatione Idololatriæ, Imperiorum muta-
tione ac eversione, depopulatione infero-
rum, peccati exitio, mortis ipsius interitu, &
adeptione regni cœlestis, tum sibi, tum suis
lucranda? Ingentia tamen illa facinora edita
sunt tam pauperis, parati, ac tanta dissimula-
tione ut ea nõ potuerit mundi sapientia dig-
noscere paucorum dierum infans, ortus parenti-
bus egenis, in stabulo editus, jacens in præsepio,
in arumnis, in miseris, in paupertate: vita sine
honore ac splendore transacta, in obscuritate
& officina fabri lignarii: mors horribilis &
cruciatibus ignominisque affluens, ultra id
quod unquam toleratum est: Ecce redemp-
tio orbis, vastatio inferorum, ruina peccati &
cœlorum adeptio. Inopes duodecim homi-
nes sine doctrina literarum, sine eloquentia,
sine autoritate, sine viribus & præsidis, nihil
habentes in ore quàm hominem crucifixum,
prædicantes egestatem, contemptum divitiarum,
odium voluptatum, & afflictationum
amorem; Ecce profligatio Idololatriæ, &
mundi labefactatio. Pusillus infans honoris
expers, sine comitatu, sine asseclis; tenuis gle-
ba devoluta ex monte, exiguus lapis diremp-
tus ex ingenti rupe, absque vi & industria ho-
minum, incutitur grandi statuæ, eam discit,
humili affligit, in puluerem redigit: Intumescit,
deinde augeturque ad crassitudinẽ mon-
tis: Ecce subversio Imperii. Quid dicam, quò
pacto robur suum dissimulavit sub imbecilli-
tatis specie? Ipse, ac sui fuere pauperes, sine
autoritate in mundo: Se inimici ab ipso
ulti sunt, & superiores fuere: Invalere in-
eum, nec ullus eos avertit, accusarunt
perperam, nemo inquisivit de injuria, miserè

trucidarunt, morti nullus obstitit, tremuit in
certaminis sui aditu; contristatur, tædio affi-
citur usque ad mortem, induciasque à Patre
postulat, nec exauditur, traditur aduersariis,
daturque in prædam cruciatibus tam lævis ut
de iis silere nequeat: Neque vero æquius
actum est cum ipsius Discipulis & sectatori-
bus; quisquis de eo eiusque doctrina verbu-
lum profert è Synagoga excluditur, immo
eiicitur ex hominum cœtu, pro infano habi-
tus, pro impio & sacrilego; nullus est Iudex,
nec Ræses, nec Magistratus, neque Guberna-
tor Provinciæ; nullum est iudiciale forum,
neque tribunal quin eos arguat, accuset, per-
sequatur; id enim & ad exquisita supplicia, ad
mortem horribilem & execrandam; fures,
homicidæ, parricidæ, rei læsæ majestatis, & sa-
crilegi ac sceleratissimi quique puniuntur mi-
rius quam Christiani; ferrum, gladius, rotæ
cultorum acie, mucronibus & novaculis ar-
matæ, forcipes igne ardentis, sulphur, pix, li-
quatim plumbum, flamma fornacisque cen-
sentur tormenta esse leuiora ad plectendum
hoc scelus. Atramen *Virtus in infirmitate perficitur*,
tantæ fortitudinis & potestatis est, ut quæ-
cumque se contra opponunt, contradicunt, &
vexant, perumpat cum victoria, suumque
Regnum supra strages cædesque constituat.
Quò plures Christiani mactantur, eò multi-
plicantur magis: sanguis Martyrum sanguis
est Christianorum. Objectum fortitudinis,
est ingens, arduum ac difficile aliquod facinus
atque nihil magis magnificum est quàm ad
sua consilia convertere, quidquid inimici no-
stri ad nostrum exitium apparaverant. Ita o
Christiani, si Deus velit ostentare vim suam ad
generosum cor firmandum, id efficiet sub spe-
cie summæ infirmitatis. S. Athanasium
exponet generali totius orbis defectioni
tumultuique; eum in certamine solum
relinquet, ut sæcula omnia mirentur con-
stantiam, vimque animi tam sancti militis,

qui solus in gradu firmus restitit Imperatoribus Arrianis, tot Regibus Ducibusque, tot urbibus, Provincijs, nationibusque integris.

At quomodo abdidit admirabiles Beneficentiæ suæ effectus, quis non obstupescet videns quot peccata, & mala in hoc mundo accedere permittit, quot in graves culpas electos suos prolabi? Cur nam (inquit aliquis) tot ætumnas & afflictationes in homines effudit, pestes, famem, bella, diluvia, terræmotus, generalesque reliquas calamitates, quæ probos malosque promiscuè involunt, electos sicut & reprobos? Quis non stupebit audire Simonem Stylitam, sanctitate quam sede sublimiorem, icu fulminis obteri, viros sanctimoniâ illustres à mari æquè absorberi in naufragij hiatu horribili, ac sceleratissimos? Ita beneficentiæ suæ effectus occultavit Deus, magnaue pars mortalium pro acerbitate accipienâ accepit, quod ille pro benefacto ipsis offert, adeo verum est quod ait S. Augustin in Enchiirid. cap. 27. Melius iudicavit Deus de malis benè facere, quàm nulla mala esse permittere: ac nemo existimare debet voluisse Deum acerbè agere in eos, quibus non permisit quicquam accidere quod in majus bonum ipsorum non cederet.

Verùm quàm pauci intellexerunt Iustitiam & æquitatem quam in gubernatione observat, videndo quantum inæqualis est in distributione bonorum, honoris, sanitatis & ingenij? Attamen quid justius quàm ut quisquis suum dat, donet id prout vult? Largiri æqualiter omnibus, suadoret id ex debito tribui, Si ea inæqualitas bonos aliquos fines spectat eius qui dat suum; si etiam fructuosa est iis qui accipiunt seu parum seu multum, quis non fatebitur nihil esse justius posse? Nolo hic sermonè producere illud demonstrando in distributione bonorum Salvatoris cum id nimis manifestum existat.

Caput hoc tantum finio dicendo illum præ-

riter dissimulasse Sapiëntiam suam suscipiendo consilia quæ ad ver labantur penitus in speciem ijs quæ sibi proposuerat. Atque id Regis est sapientis, adhibere media ad assequendum quod constituit, quæ videantur in contrarium ferri, ne ijs quorum interest sese illis opponant; atque hæc agendi ratio Salomonè digna est, ut infantem veræ matri salvum tueretur, simulate se velle ipsi necem inferre; sic Dei Filius reperit honorem in contemptu, pacem in bello, delectationem in tolerantia, divitias in paupertate, vitam in morte, resurrectionem in sepulchro, concentum faciens rebus discordantibus, & contraria uniens. Idem præstitit in Apostolis, quorum unus ita loquitur. 1. Cor. 6. *A dextris, & à sinistris, per gloriam, & ignobilitatem, per infamiam, & bonam famam, ut seductores, & veraces, sicut qui ignoti, & cogniti, quasi morientes, & ecce vivimus, ut castigati, & non mortificati, quasi tristes, semper autem gaudentes, sicut egentes, multos autem locupletantes, tanquam nihil habentes, & omnia possidentes.* Quibus verbis clarè ostenditur quod diximus.

III. Propositio, universum Regnum Filij Dei, eius Imperium, dominatumque in solo amore consistere, sive spectet ut in pace, seu consideretur gerens bellum & in conflictu. Nimum facilis est locus Evangelij, & Zachariæ Prophetæ, ut in eo diutius hæream: unde & ad læticiam, & ad confidentiam excitatur populus ad eius adventum: *Exulta satis filia Sion, & alter Evangelista, ex eodem sensu. Noli timere filia Sion.* Ratio communis est in verbis sequentibus: *Ecce Rex tuus venit tibi mansuetus,* unde populi acclamatio, Hozanna, quod salutem significat, quam ab eo sibi populus deposcit, cum ab eo liberationem flagitat. Quid enim à Filio David cuius tantopere mansuetudo commendatur, secundum illud, *Memento Domine David & omnis mansuetudinis ejus,* expectare aliud Populus debuit nisi salutem, & liberationem? Cum enim plenus

plenas sit mansuetudine, qui venit mansuetus, pronus est ad misericordiam, atque ad beneficiendum.

Idem in loco Psalmi significatur, sed venustus, quia occultius. Quis enim non diceret Sceptrum ferreum esse imperii durissimi omnium, acerbissimi que signum, quandoque dem S. Scriptura, nunquam nobis puritatem, crudelitatem, intolerandumque pondus rerum omnium denotat melius quam ferro. Sic Deuteron. 3. Molesta seruitus vocatur iugum ferreum, Deut. 4. Aegypti captivitas, fornax ferrea, Psal. 14. Severus carcer, manicae ferreae. Virga nihilominus ferrea, cum pro serpente sit Filio Dei, nobis significat regnum ipsius esse Imperium amoris, absque vi, absque coactione, absque violentia; adeo verum est id quod ostendimus in 2. propositione, eum abdidisse egregium gubernationis suae ordinem sub speciebus plane contrariis. Vere tu es Deus absconditus, exclamat Isaias cap. 45.

At sicut prima fronte sceptrum ferreum representat gubernationem acerbam, severumque Imperium; sic a se si quod exterius est, & quod apparet, attendamus, nullum unquam regimen gravius acerbiusque in mundo fuisse, gubernatione Filii Dei. Nam, Auditores, quid dicituri estis de eo Rege qui adigeret subditos suos ad deserendas opes, fortunas, & bonorum commoditates quin & facultatem iis haberet cuiusquam rei, unquam possidenda. Qui postquam spoliavisset, aut sacco induisset ac cilicio, paucissimo victu aleret, oneraret cibibus, nec esse quietos unquam sineret: Qui amoveret illos a loco nativitatis suae, a parentibus, amicis, notisque omnibus, cogeret eos nuntium remittere honori suo, & ut ipsos omnibus vitae oblectamentis privaret, ad aeternam damnaret servitutem, ad vitam in perpetuo luctu degendam, ad vivendum assidue in lachrymis & mœrore? Quid porro de illo qui servorum suorum optimos quosque ita nihili faceret, ut eos objiceret hostibus suis,

millies adhiberet ad equulei tormentum, alios ense concideret, sine pleteret alios, alios igne, inauditis alios cruciatibus; ediceret ne lacrymutam vel unquam, immo ne unum quidem suspirium emitterent: Insuper cogeret gratiam ipsi habere quod tam barbarè crudeliterque in eos ageret, hilarem vultum praeferre in tantis acerbitatibus, in tormentis canere, carnificinae suae instrumenta de osculari ac fovere? Nonne diceremus crudele hoc Imperium esse, sanguinolentum regnum, atque ut nihil dissimulem, sceptrum verè ferreum? Veruntamen, Christiani, quicquid mox dixi Iesu Christi est regnum, ea est eius gubernatio, ipsius Imperij haec ratio est. Attendite quo pacto se gerit in suos: Exiit eos bonis suis, aufert que habebant, & voto paupertatis reddit ad quidquam possidendum neque hereditate, neque acquisitione, neque alterius etiam liberalitate. Interdicit usu voluptatum, earumque etiam quae aliunde non prohibita sunt: quin & iis admittit illarum spem & facultatem voto castitatis: Eripit libertatem, sui que arbitrij usum, optionem actionis suae, suaeque vitae ductum, voto obedientiae: eodem, procul eos removerat a suis, a patria, ab aedibus propriis, ac saepe illos inde in perpetuum exules facit, damnatque alios ad assiduum in solitudine carcerem, ad aeternas alios lachrymas, ipsos cum poenitentia copulando, ut de iis dicatur, Et habent pro conjugue luctum, alios denique ad labores nullo modo & exitu nisi morte finituros. At quo pacto agit cum Martyribus. optimisque servorum & amicorum fidelissimis? Horrendum est id vel tantum cogitare: Nihil parcius leniusque se in eos gerit quam in hostias, victimasque, seu in arietes destinatos lanienae. Propter te mortificamur tota die, & astimati sumus sicut oves occisionis, Eos efficit mundi purgamentum, faciem vulgi, ludibrium & execrationem nationum, crudelitatis escam, infamam petulantiae, obiectum carnificinae, inju-

utiæ materiam: eos obligat ad dandum sanguinem suum, vitamque in mille tormentorum usu, neque vult eos lamentari, totque rerum iacturam desistere, sed arbitrari se felices, amplectari patibula, admove se ad cruces exosculari vincula, gratiam habere tortoribus, & orare pro tyrannis à quibus necantur: Nonne oportuit sceptrum esse ferreum quo obligarentur, subiicerenturque tantæ incommodorum diritati? Oportebat sanè amorem aut illud sceptrum esse aut manum quæ id gestaret. O quàm rectè illud noverat Sapiens cum dixit in Canticis, *Fortis est ut mors dilectio, dura sicut infernus emulatio: lampades eius lampades ignis atque flammæ: aqua multam non potuerunt extinguere charitatem, nec flumina obruent illam.* At At illius videte severitatem; & quàm immisericors est. Quot homines ad inopiam redegit propter amorem Salvatoris verbulum unum Evangelii, *Vade, vende omnia quæ habes & da pauperibus?* Multa millia fortunis omnibus nudavit. Serapion spectatæ vir conditionis, ab eodem illo exutus & ad nuditatem adductus, nihil præter Evangelistarum codicem sibi reservaverat, quem sub axilla ferebat, ibatque per urbem vicatim clamitans, ille tunc spoliavit, Quot mortales ipsos armavit, immisericordes in corpus suum eos reddendo, brevi monito Evangelii, *Regnum cælorum vim patitur & violenti rapiunt illud?* Nihil in specie clementius est amore: ita planè est. at dicere ausim, re ipsa & verè nihil esse acerbius, Eius enim verò instructum attendite Vestes ornatissimæ sunt instat armamentarii, arcus, sagittæ, pectora, saxaque: at ubi jacula ei desunt, seipsum immitit ad inferendum vulnus, ictumque exitiosum infligit, neque unquam aberrat. Prohi Deus! quod acerbitates in amore! quanta severitas in sceptro Filii Dei! præceptum Confessionis, condonandi iniurias, benè merendi in inimicis mandi ieiunium, orationem austerioremque victum: Afflictiandi carnem suam, mandandi appeditiones, coercendi cupidita-

tem, adversandi sibi metè assidue. Hæc sunt ad quæ nos amor adigit, præstat in pace.

Quid autem in bello & in certaminibus agere ipsum putatis? *Accingere gladio tuo super femur tuum potentissime. Prodi mi Rex prorsus gloriose, bellicose & fortissime, prodi in campum. At ne idcirco putatote, Christiani, cum desinere Regem amoris nominati, Proprium amoris esse bellicolum: semper est armatus: & quidem audite quæ addit Psalmista in divino suo Epithalamio: apponit gladium ad latus: non igitur ad usum sed ad ornatum: at vultis arma ei accommodata, & propria? Specie tua & pulchritudine tua, intende, prospere procede & regna. Et inferius, Sagitta tua acuta, populi sub te cadent, in corda inimicorum Regis, Quamquam nulla ipsi meliora sunt arma, quàm sceptrum. Reges eos in virga ferrea, & tanquam vas figuli confringes eos. Nonne vobis strenuus Imperator videtur, qui hostium aciem pertumpit, turbat ordines, vim manibus infingit, concidit omnia, universa labefactat, tanto successu & ea facilitate, ut si vala fictilia confringeret virgula ferrea. Vobis tamen austerissimè afferere illud in tantæ severitatis usu, exercere eximium amorem; atque ut acerbe agit adversus hostes suos, ita eò magis efferte misericordie suæ opera. Non modo quia secundum S Hieronymi, multorumque aliorum auctorum interpretat onem Deus agit instat figuli qui sumens argillam, glutinosamque terram, unde vala fingat si quod vitium in aliquo animo advertit, illud effringit, destruitque, quando materia adhuc mollis est. neque ignea perferentis, subigitque iterum priora vitia corrigens; si Deus expolit eos. Quos hinc vitæ tempore, atque afflictationibus, & experimentis vitia quæ ipsis inlunt emendat: Sed imprimis quoniam Deus nunquam te magis misericordem, clementemque ostendit, quàm ubi crudelem in hostes suos eadem exercet. Quia verò id primo aditu continet paradoxum, doctri,*

doctrinamque inauditam, eius fontem vobis aperiam necesse est. Valde usitata est in Scriptura loquendi formula, explicare justificationem peccatoris, mundi conversionem, extinctionem Idololatriæ, vocabulis quæ significant bellum certamen, victoriam, cædem, internecionem, vastationem & everisionem imperij, quoniam peccatum erexit regnum adversus Filij Dei regnum. Cum autem generali defectione nationes universas istud commoverit in legitimum Principem, hic dominatum recuperare non potest nisi armorum vi, cruentoque prælio, quod omnia igne ac sanguine compleat; nulli rei parcendo, quoad peccatum deleverit & infidelitatem. Atque ut nihil peccatum destruit præterquam justitia & sanctitas, ratioque unica evertendæ impietatis sit in eius locum substituere religionem, ac virtutem, consequens est, ut constitui stabilisq; religio & sanctimonia non possit, nisi horribili cæde ac internecione; abundanter sanguinem fundendo. Verum audiamus loquentem S. Scripturam. Psal. 97. *In spiritu vehementi conteres naves Tharsis*: S. Augustinus per eas naves intelligit, omnes terræ nationes, quæ superbiæ flatu tumidæ, vela adversus Ecclesiam expandunt: Quarum superbiam Christus evertit, quando eas ad fidem traduxit. Psal. 67. per allusionem ad Davidis bella, Christi victoriæ narratur in mundi conversione: Vbi versu 22. dicitur; *Deus confringet capita inimicorum suorum*, &c. ut intingatur pes tuus in sanguine: ubi Genebrardus ait in sacra Scriptura hostium clades non tam significare abolitionem, quam conversionem: idque docet Rabbini, ut à Kimhi & Aben-Ezra. Psalm. ceci ait 96 *Ignis ante ipsū præcedet, & inflammabit in circuitu inimicos eius*, quod Ambros. Lucæ 12. de Charitatis igne exponit: Psal. 103. *Deficiant peccatores à terra, & iniqui ita ut non sint*: Basil. ait. Non ut pereant erant, sed ut convertantur: Psal. 149. *Et gladij ancipites in manibus eorum: ad faciendam vindictam in nationibus, increpationes in*

populis ad alligandos Reges eorum in compedibus, & nobiles eorum in manibus ferreis: ut faciant in eis iudicium conscriptum, gloria hac est omnibus Sanctis eius Certum est Apostolos non alio bello aggressos esse gentes, quæ prædicatione & conversione: Hinc illud, *increpationes in populis*, quod non est aliud quam eos, peccatores esse convincere, & saluari pœnitentiæ subicere. Lege ibid. Augustinū quæ ratione Sancti pugnent gladio spiritus: Pagani (ait) occiduntur cum Christiani fiunt: quia quæro ego Paganum, & non invenio: Ergo mortuus est Paganus; nam si non occiduntur, unde dictum est *Petto macta, & manduca*: Hæc. 34. *Indignatio Domini, super omnes gentes, furor super universam malitiam eorum interfecit eos, & dedit eos in occasionem, &c. Quia dies ultionis Domini, annus retributionum iudicij Sion, &c. Nocte & die non extinguetur, in sempiternum ascendet fumus eius*. Nominè Idumæ intelligit Montanus Romanum Imperium; Romam in urbe Bosta; incendium interpretatur ignem Evangelij: Sophon. 3. *In igne zeli mei devorabitur omnis terra: quia tunc reddam populis labium el: et, ut invocent omnes in nomine Domini, & serviant ei humero uno*. De igne Evangelij interpretatur S. Hieronymus, De eodem accipe quod dicitur in Apocal. de urbe Roma sub figura Babylonis, cuius incendium dicitur semper duraturum.

Ex his omnibus apparet, iracundiam Dei adversus nationes, prælia, victorias Messæ, cædes, stragèsq; ab illo insigni bellatore editas, non fuisse, nisi admirabilis eiusdem clementiæ, benevoliq; amoris effectus. Vivificando interimit, perdit salvando, vitæ largiendo trucidat: excessus iræ ipsius, bonitatis excessus est: acerbissima eius vindicta, est generalissima venia; unde concludi facile potest, illum in pace & bello esse Regem amoris.

Pro conclusione. Cum nemo sit qui non sub aliquo vivat imperio, & ad aliquem Regem non pertineat, hoc est, vel ad Christum,

vel ad Diabolum; cum regnum Diaboli sit tyrannicum, & consequenter crudele, durū furiosum; Sequitur Christi regnum esse legitimum, & consequenter regnum amoris. Ne quis autem huius nominis suavitate decipiat, scire unusquisque debet amoris imperium non esse molle & delicatum, sed forte & imperiosum. Vide enim quò perducatur amoris imperium; cui nihil unquam satis, immò ut ille loquitur, etiam de impossibilitate non capit solatium. Certè si amor sit in pœnitent-

re, quid non efficit? quid non exigit? Quod si sit in homine innocente, aut homine perfecto, quas non exercet tyrannides? quò hominem non perducit? Hoc satis in se experitur, quicumque amat; hoc omnis qui amabit, Amabat ille, & fac, quod vis. Sed si amas, id facies quod ille volet. Fœlix qui novit, miser qui nescit; Hoc experiri nobis donet qui solus amorem dare potest: qui solus amorem nostrum mereatur: qui solus amorem nostrum potest compensare, Iesus Christus. Amen.

FERIA SECUNDA.

HEBDOMADÆ SANCTÆ.
CONCIO PRIMA.

De præparatione ad mortem.

Sine illam ut in diem sepulturæ meæ seruet illud. Ioan. 12.

IN domo Simonis Leprosi in Bethania mirabile instituitur Christo conviviū, quod & vitæ & mortis est. Certè in omni convivio utrumque reperitur: comedunt enim homines ut vivant; & ferè in hominibus causa mortis est alimentum: sed in hoc convivio illud est præcipuum quod sit convivium vitæ: Nam quia Christus Lazarum suscitaverat in Bethania, cum Christus illuc venisset fecerunt ei cœnam ibi ut ait textus: additur etiam Lazarus verò unus erat ex discumbentibus cum eo: vere resurrectionis testis existens. Ut autem scias esse convivium mortis, Maria accepit libram unguenti nardi pistici præciosi, quo unxit & pedes & caput Christi est interpretatus, un-

ctione mortis: unde subdit, *ut in diem sepulturæ meæ seruet illud*; quasi diceret, hæc unctio facta est in officium sepulturæ meæ unxit enim me sicut solet ungi corpus mortuum Christus itaque non ad delicias hoc officium accepit, sed ut sepulturæ officium, plusque fecit Magdalena quàm putavit; nam & viventi, & mortuo officium reddidit; ac sicut aliquando præveniendâ erit à Christo, qui ei apparebit vivus, cum mortuū requiret; ita nunc Christi mortem prævenit, & vivum, ungit ut mortuum, unde dicitur, Marci 14. *Prævenit ungere corpus meum in sepulturam.* Vide itaque diversa duarū sororum officia. Martha ministrabat; Lazarus discumbebat; Maria ungebat

Primum